

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 12 listopada 2015 roku Sąd Rejonowy w Płocku, w sprawie z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością siedzibą w G. przeciwko(...) z siedzibą w W. o zapłatę 664,20 złotych, zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 77,36 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 4 czerwca 2013 roku do dnia zapłaty, w pozostałej części powództwo oddalił, zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1.030,64 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu oraz nakazał ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Płocku od powoda kwotę 282,72 złotych, a od pozwanego kwotę 37,28 złotych tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych, sygn. akt V GC 237/14 (wyrok k. 157, uzasadnienie k. 167 - 177).

Apelację od powyższego wyroku wniosła strona powodowa zaskarżając go w części, tj. w punkcie II, III i IV to jest w zakresie, w którym Sąd I instancji oddalił powództwo w części ponad 77,36 złotych, zasądził od powódki na rzecz pozwanego kwotę 1.030,64 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu i nakazał ściągnąć od powódki na rzecz Skarbu Państwa kwotę 282,72 złotych tytułem nieuiszczonych kosztów procesu.

Zaskarżonemu wyrokowi skarżąca zarzuciła naruszenie:

I. prawa procesowego

- w zakresie art. 248 k.p.c. w związku z art. 217 § 1 i 2 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c. poprzez niedopuszczenie prawidłowo zgłoszonego wniosku o zobowiązanie wskazanych w pkt 10 ust. 13 petitum pozwu podmiotów do przedłożenia cennika usług zawierającego informację o stosowanej przez podmiot w dacie 12 kwietnia 2013 roku stawce w kwocie netto za 1 dobę najmu pojazdu zastępczego porównywalnego z parametrami do pojazdu wynajętego w przedmiotowej sprawie oraz dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z tych dokumentów, podczas gdy dowody te miały istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, a okoliczności sporne pomiędzy stronami nie zostały jeszcze dostatecznie wyjaśnione;

- w zakresie art. 278 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, tj. poprzez niewysłuchanie wniosków stron w przedmiocie liczby i wyboru biegłych oraz dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego niewłaściwej specjalności (wezwany w sprawie biegły nie dysponował bowiem wiedzą w zakresie wskazanym w tezie dowodowej postanowienia Sądu – w obszarze jego specjalności nie znajdowało się badanie cen usług występujących na rynku lokalnym, ani też analiza mechanizmów nim rządzących);

- w zakresie art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 278 k.p.c. poprzez błędne dokonanie oceny materiału dowodowego, tj. błędną ocenę opinii biegłego jako rzetelnej i fachowej podczas, gdy z jej treści jednoznacznie wynika, iż biegły oparł się na nieweryfikowanych przez siebie danych i spekulacjach, a ponadto jego opinia była wybiórcza i tendencyjna oraz dokonanie oceny materiału dowodowego z pominięciem jego istotnej części, a mianowicie załączonych do pozwu ofert porównawczych najmu pojazdu zastępczego;

II. prawa materialnego:

- w zakresie art. 805 k.c. w związku z art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych w związku z art. 361 § 2 k.c. w związku z 363 k.c. poprzez ich błędną wykładnię, tj. przyjęcie, iż wypłacone odszkodowanie nie musi pokrywać udokumentowanych kosztów najmu pojazdu zastępczego (zgodnie z zasadą pełnego odszkodowania) na skutek zaniżenia wysokości stawek za dobę najmu pojazdu zastępczego podczas, gdy z całości materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wynika, iż stawki zastosowane przez wynajmującego w niniejszej sprawie były stawkami występującymi na terenie rynku lokalnego.

Wskazując na powyższe zarzuty apelująca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w części, tj. w punkcie II, III i IV poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kwoty 586,84 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 4 czerwca 2013 roku (ponad zasądzoną w pkt I wyroku z dnia 12 listopada 2015 roku kwotę 77,36 złotych wraz z odsetkami od dnia 4 czerwca 2013 roku) i kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego za I instancję, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w części, tj. w punkcie II, III i IV oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji. Ponadto powódka wniosła o zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym wedle norm przepisanych.

W pkt 5 apelacji skarżąca wniosła o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu ekonomii na okoliczność ustalenia przedziału stawek czynszu najmu pojazdu klasy właściwej pojazdowi zastępczemu wynajętemu w niniejszej sprawie stosowanych na terenie rynku lokalnego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania poszkodowanego w kwietniu 2013 roku z uwzględnieniem wszystkich aspektów danej usługi mających charakter cenotwórczy, a z których korzystał poszkodowany, tj. w szczególności wynajmu pojazdu bez konieczności wpłacenia kaucji, bez limitu przejechanych kilometrów, z pakietem ubezpieczenia „AC+OC for rent” oraz wynajmowanych przez warsztat naprawczy (apelacja - k. 183 - 191).

W odpowiedzi na apelację pozwana wniosła o jej oddalenie w całości jako oczywiście bezzasadnej oraz zasądzenie od powódki kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa w postępowaniu apelacyjnym według norm przepisanych (odpowiedź na apelację - k. 202 - 209).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest niezasadna.

W pierwszej kolejności rozważone zostaną zarzuty dotyczące naruszenia prawa procesowego, ponieważ ocena zasadności naruszenia prawa materialnego może być dokonana dopiero po stwierdzeniu, że ustalenia stanowiące podstawę faktyczną zaskarżonego wyroku zostały dokonane zgodnie z przepisami prawa procesowego (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 2 lipca 2004, sygn. akt II CK 409/03).

Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje za własne ustalenia Sądu I instancji co do stanu faktycznego, jak również podziela ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego. Sąd ten dokonał również trafnej interpretacji przepisów mających zastosowanie w niniejszej sprawie.

Chybiony jest zarzut naruszenia prawa procesowego w zakresie art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 278 k.p.c. poprzez błędne dokonanie oceny materiału dowodowego tj. błędną ocenę opinii biegłego jako rzetelnej i fachowej podczas, gdy z jej treści jednoznacznie wynika, iż biegły oparł się na nieweryfikowalnych przez siebie danych i spekulacjach, a ponadto jego opinia była wybiórcza i tendencyjna oraz dokonanie oceny materiału dowodowego z pominięciem jego istotnej części, a mianowicie załączonych do pozwu ofert porównawczych najmu pojazdu zastępczego.

Zgodnie z art. 233 § 1 k.p.c. sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału.

Wszechstronne rozważenie zebranego materiału oznacza uwzględnienie wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu oraz wszystkich okoliczności towarzyszących przeprowadzaniu poszczególnych środków dowodowych, a mających znaczenie dla ich mocy i wiarygodności. W tym zakresie należy brać pod uwagę cały materiał sprawy. W wyniku swobodnej oceny dowodów sąd dokonuje selekcji zebranego materiału pod kątem widzenia istotności poszczególnych jego elementów. Dalszym założeniem prawidłowej oceny dowodów jest ich poprawna interpretacja. Wbrew stanowisku skarżącego Sąd Rejonowy prawidłowo poczynił ustalenia faktyczne i wszechstronnie rozważył cały zgromadzony w sprawie materiał dowodowy.

Sąd Rejonowy zgodnie z wnioskami dowodowymi złożonymi w pozwie przez powoda i przez pozwanego w sprzeciwie od nakazu zapłaty dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu techniki samochodowej w osobie Z. K. na okoliczność dokonania analizy występujących na rynku lokalnym stawek wynajmu pojazdów zastępczych w 2013 roku w zakresie pojazdów klasy C porównywalnych do pojazdu wynajętego w niniejszej sprawie, z uwzględnieniem rzeczywistego okresu wynajmu (postanowienie – k. 98 – 99). We wnioskach zawartych w opinii biegły sądowy wskazał, iż przy uwzględnieniu obniżenia cen wynajmu pojazdów, aktualnie w stosunku do badanego okresu o współczynnik ok. 5 % średnia dobowa stawka wynajmu pojazdu klasy C – dla terenu P., określona dla limitowanego jak i nielimitowanego przebiegu pojazdu z pełnym ubezpieczeniem wynosiłaby w przedmiotowym okresie czasu ok. 122,93 zł/doba – bez podatku VAT przy przedziale stosowanych stawek od 110,11 do 135,72 zł/doba wynajmu bez VAT (opinia pisemna - k. 111 – 117). Na rozprawie w dniu 12 listopada 2015 roku biegły sądowy stwierdził, że określił rynkowe stawki wynajmu na podstawie analizy stawek rynkowych najmu pojazdów zamieszczanych na stronach internetowych firm profesjonalnie zajmujących się w zakresie głównym działalności wynajmem pojazdów, podając zarówno przedział stosowanej stawki, jak i średnią arytmetyczną. Podkreślił, że warsztaty naprawcze, co prawda wypożyczają pojazdy zastępcze, ale ustalając stawkę najmu za pojazd wzorują się stawkami stosowanymi przez duże sieci (...), (...), (...), które działają w skali Europy, a zatem samo wzorowanie się na ofertach najwyższych już wskazuje, że ich oferta skierowana jest do innych klientów i nie odzwierciedla rzeczywistych stawek rynkowych. Nadto wskazał, że flota pojazdów zastępczych warsztatów naprawczych jest zdecydowanie mniejsza niż firm wyszczególnionych w opinii, które profesjonalnie w zakresie głównej działalności prowadzą wynajem pojazdów, z tego też względu jest to tylko część rynku i to przeznaczona dla wybranego grona klientów, którzy pozostawiają uszkodzony pojazd w celu jego naprawy w danym warsztacie czyli oferta ta nie obejmuje szerokiego rynku potencjalnych klientów. Nadto oferta warsztatów nie jest publikowana w mediach tak jak oferta wynajmu firm profesjonalnie zajmujących się tego typu działalnością, jest to działalność poboczna, w ramach której za usługi płać firmy ubezpieczeniowe. Z tego względu oferty warsztatów nie odzwierciedlają rynkowych cen wynajmu (protokół rozprawy - k. 153 - 155). Zatem wbrew zarzutowi apelującego podstawą do wydania opinii nie były nieweryfikowalne dane i spekulacje, lecz dane zawarte przez firmy zajmujące się wynajmem pojazdów i ich analiza pod względem występujących na rynku lokalnym stawek. Pamiętać należy, że opinia biegłego (art. 278 k.p.c.) podlega ocenie - przy zastosowaniu art. 233 § 1 k.p.c. - na podstawie właściwych dla jej przedmiotu kryteriów zgodności z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłego, podstaw teoretycznych opinii, a także sposobu motywowania oraz stopnia stanowczości wyrażonych w niej wniosków. Sąd Rejonowy procedujący w niniejszej sprawie dokonał sprawdzenia prawidłowości rozumowania biegłego przy sporządzaniu opinii, z uwzględnieniem wymagań logiki i zasad doświadczenia życiowego i wskazał, że opinia była rzetelna, logiczna i przekonująca. Sąd Okręgowy nie dopatrywał się w opinii zarówno pisemnej, jak i ustnej żadnych nieprawidłowości i uznał, iż opinia wydana przez biegłego sądowego stanowi całkowicie miarodajną i przekonującą podstawę poczynionych przez Sąd I instancji ustaleń faktycznych w zakresie wysokości stawki najmu.

Chybiony jest zarzut naruszenia prawa procesowego w zakresie art. 278 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, tj. poprzez niewysłuchanie wniosków stron w przedmiocie liczby i wyboru biegłych oraz dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego niewłaściwej specjalności (wezwany w sprawie biegły miał wg skarżącej nie dysponować wiedzą w zakresie wskazanym w tezie dowodowej postanowienia Sądu – w obszarze jego specjalności nie znajdowało się badanie cen usług występujących na rynku lokalnym, ani też analiza mechanizmów nim rządzących).

Zauważyć należy, iż to właśnie strona powodowa w pozwie wniosła o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego ds. techniki samochodowej i rekonstrukcji wypadków na okoliczność ustalenia wysokości stawki za 1 dobę wynajmu samochodu zastępczego i ten wniosek dowodowy został uwzględniony przez Sąd I instancji. Biegły sądowy mgr inż. Z. K., który wydał w niniejszej sprawie opinię, jest właśnie biegłym sądowym z zakresu techniki samochodowej i ruchu drogowego, rekonstrukcji przebiegu wypadku drogowego i wyceny wartości oraz kosztów i jakości napraw pojazdów samochodowych. Dodatkowo jest licencjonowanym rzeczoznawcą samochodowym wpisanym pod nr (...) na listę prowadzoną przez Ministra Transportu Rzeczypospolitej Polskiej. Zatem biegły sądowy, wbrew twierdzeniu apelującego, jako rzeczoznawca samochodowy dysponuje wiedzą określoną tezą dowodową w zakresie badania cen usług występujących na rynku lokalnym

Niezasadny jest zarzut naruszenia prawa procesowego art. 248 k.p.c. w związku z art. 217 § 1 i 2 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c. poprzez niedopuszczenie prawidłowo zgłoszonego wniosku o zobowiązanie wskazanych w pkt 10 ust. 13 petitum pozwu podmiotów do przedłożenia cennika usług zawierającego informację o stosowanej przez podmiot w dacie 12 kwietnia 2013 roku stawce w kwocie netto za 1 dobę najmu pojazdu, zastępczego porównywalnego z parametrami do pojazdu wynajętego w przedmiotowej sprawie oraz dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z tych dokumentów, podczas gdy zdaniem skarżącej dowody te miały istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, a okoliczności sporne pomiędzy stronami nie zostały jeszcze dostatecznie wyjaśnione.

Wbrew stanowisku apelującej, specyfika podmiotów oferujących wynajem pojazdów zastępczych w renomowanych ogólnopolskich wypożyczalniach przemawiała za nieuwzględnieniem oferty tych podmiotów przy ustalaniu wysokości rynkowej stawki ceny wynajmu w niniejszej sprawie. Zasadnicze znaczenie decydujące o tym, że stawki stosowane przez te podmioty nie mogą być uznane za stawki rynkowe ma fakt, że poszkodowany (właściciel uszkodzonego pojazdu) nie negocjuje wysokości tych stawek, w związku z tym są one de facto narzucone i skalkulowane wyłącznie przez warsztaty naprawcze. Prawidłowo zatem Sąd Rejonowy ustalając stawkę za jedną dobę wynajmu pojazdu zastępczego uwzględnił najwyższą, wskazaną w opinii biegłego stawkę stosowaną przez firmy zajmujące się wynajmem pojazdów zastępczych na rynku (...), na którym miał miejsce zamieszkania poszkodowany.

Biegły sądowy na rozprawie w dniu 12 listopada 2015 roku stanowczo i jednoznacznie wskazał, iż stawki stosowane przez firmy zajmujące się przede wszystkim wypożyczaniem samochodów, a nie przez warsztaty naprawcze, ze względu na zdecydowanie większemu udziałowi w rynku wynajmu pojazdów, są stawkami cenotwórczymi na rynku, wobec czego należało je niewątpliwie zastosować w niniejszej sprawie.

W świetle powyższych rozważań chybiony jest zarzut naruszenia prawa materialnego art. 805 k.c. w związku z art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych w związku z art. 361 § 2 k.c. w związku z 363 k.c. poprzez ich błędną wykładnię, tj. przyjęcie, iż wypłacone odszkodowanie nie musi pokrywać udokumentowanych kosztów najmu pojazdu zastępczego (zgodnie z zasadą pełnego odszkodowania) na skutek zaniżenia wysokości stawek za dobę najmu pojazdu zastępczego, podczas gdy z całości materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wynika, iż stawki zastosowane przez wynajmującego w niniejszej sprawie były stawkami występującymi na terenie rynku lokalnego.

W ocenie Sądu Okręgowego wniosek dowodowy, zgłoszony w pkt 5 apelacji, o uzupełnienie postępowania dowodowego przez dopuszczenie do analizy obowiązujących stawek wynajmu pojazdów zastępczych cennika usług w tym zakresie świadczonych przez warsztaty wskazane przez powódkę w pozwie, jest spóźniony, co skutkowało jego oddaleniem na podstawie art. 381 k.p.c. Wysokość stawki za dzień najmu pojazdu zastępczego była sporna między stronami już w toku postępowania likwidacyjnego, zatem nie można przychylić się do stanowiska powódki, że potrzeba powołania tego dowodu pojawiła się dopiero na skutek wydania orzeczenia przez Sąd I instancji.

W niniejszej sprawie tylko wynajem pojazdu za stawkę dobową stosowaną przez firmy trudniące się tylko najmem pojazdów, kształtującą się w górnej granicy stawek obowiązujących na terenie P. i okolic w powyższym okresie, daje gwarancję naprawienia z tego tytułu szkody bez przewyższania jej rozmiarów. Zatem prawidłowo Sąd Rejonowy zasądził odszkodowanie odpowiadające kosztom uwzględniającym wskazaną przez biegłego sądowego stawkę wynajmu pojazdu zastępczego - najwyższą ze stosowanych przez takich wypożyczających.

Sąd Okręgowy nie dostrzegł uchybień zaskarżonego wyroku, które winny być uwzględnione w toku kontroli instancyjnej z urzędu. W tym stanie rzeczy, wobec bezzasadności wskazanych zarzutów sformułowanych przez apelującego, Sąd II instancji oddalił apelację na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. zasądzając od pozwanego na rzecz powoda kwotę 90,00 złotych – wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego Ubezpieczyciela ustalone zgodnie z § 6 pkt 2 w związku z § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września

2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2013 roku, poz. 490 ze zm.).